

Lättillgängligt om tillväxt

BOKANMÄLAN

Elhanan Helpman har genom bidrag i internationell handelsteori och ekonomisk tillväxt blivit en förgrundsgestalt inom modern makroekonomi. Få andra forskare bör därför vara bättre lämpade att skriva ett översiktligt verk om det mirakel som ekonomisk tillväxt kan utgöra för människors vardag och livsvillkor. Kapitlen i boken *Tillväxtens mysterier* behandlar i turordning "Ackumulation" (av kapital och humankapital), "Produktivitet", "Innovation", "Ömsesidigt beroende", "Ojämlighet" och "Institutioner och politik" och deras samband med tillväxt.

Från mitten av 1980-talet gjorde bidrag inom den sk nya tillväxtteorin att intresset för tillväxtfrågor återigen ökade. Från mitten av 1990-talet skrevs också en del verk av sammanfattande karaktär. Hit hörde Barro och Sala-i-Martins (1995) *Economic Growth* och Aghion och Howitts (1998) *Endogenous Growth Theory*. Dessa bidrag är på tekniskt hög nivå och det är just det som är problemet med dem. Även om dessa verk väl sammanfattade tillväxtteorin då de skrevs, bör det ha varit få läsare utanför den tillväxtteoretiska forskningen som på allvar orkat ta sig igenom de flera hundra sidorna algebra. Tillväxtforskningen verkar nu ha nått en mognadsnivå där det är vettigt att sammanfatta de viktigaste lärdomarna. Sådana verk har också utgivits. Hit hör Jones (2002) *Introduction to Economic Growth* och Weils (2005) *Economic Growth*.¹ Båda dessa bör fungera utmärkt som läroböcker, den senare på grundkurser i

tillväxtteori och den förra på något mer avancerade nivåer.

Det är mot bakgrund av ovan nämnda bidrag Helpmans bok ska ses. Hans ambition är inte att skriva det slutgiltiga verket om tillväxtteori. Hans ambition är att skriva introducerande och lättöverskådligt om ämnet (vilket han också deklarerar). För detta ändamål lyckas han ypperligt. Alla läsare intresserade av tillväxtfrågor kan få ut något av boken. För forskaren ger boken just denna lättöverskådlighet. Kunskapsöversikter inom enskilda områden gör det lättare att snabbt ta sig in i litteraturen. Samma resonemang kan föras för den som är helt ny för ämnet: boken ger en lättfattlig introducerande förståelse samtidigt som entusiasmen inte mattas genom trötande algebra. Boken bör därmed också kunna fungera som bredvidläsning vid sidan av mer formellt inriktade verk vid kurser på landets universitet och högskolor. Till bokens förtjänster hör också en ordlista över vanligt förekommande termer vilket ytterligare underlättar läsningen. Det finns naturligtvis saker man kan anmärka på. Eftersom boken reflekterar författarens forskningsprofil ger den exempelvis inte någon heltäckande bild av forskningen kring tillväxt. Exempelvis finns ingen diskussion om miljö och tillväxt med i boken. Där finns garanterat frågeställningar som vi kommer att återkomma till i framtiden. Av de kapitel som täcks in av boken tror jag personligen att "Innovation" och "Institutioner och politik" har bäst utsikter att utvecklas.

Innovationer behandlas tyvärr styvmoderligt vid våra svenska nationalekonomiska institutioner. En hel del uppmärksamhet ägnas åt entreprenörskap, men innovationer och innovationers roll och varför de utvecklas diskuteras

Elhanan Helpman:
Tillväxtens mysterier
(övers Ingemar Karlsson), SNS Förlag,
2006, 198 sidor, ISBN
9185355674.

¹ Jag gör inte här någon uttömmande beskrivning av alla verk inom ekonomisk tillväxtteori utan de nämnda exemplen ska endast tjäna som bakgrundsillustration till Helpmans bok.

inte tillräckligt, det relegeras i Sverige till skillnad från andra länder i stället till andra samhällsekonomiska discipliner än nationalekonomi. Innovationer och tillväxt studeras som ett makroekonomiskt fenomen. Men innovationer bör också adresseras från ett mikroekonomiskt perspektiv genom studier av incitament och strukturer och spridning av innovationer. Helpmans analys av innovationer har ett makroekonomiskt synsätt där framför allt kopplingarna till FoU analyseras. Det finns dock en fara i att automatiskt sätta likhetstecken mellan FoU och innovationssatsningar, eller att i alltför hög grad förlita sig på FoU som proxy för innovationssatsningar. I en ekonomi utvecklas innovationer genom uppkomst av nya företag och innovationssatsningar sker också mer informellt än bara genom FoU. Helpman diskuterar dock, om än kortfattat, *general purpose technologies* (som har översatts till generella teknologiska system), teknologier som har potential att genomgripande förändra andra teknologier.

Att institutioners och politikens inverkan på tillväxt kommer fortsätta att få uppmärksamhet betraktar jag som självklart. Att forskningen har tagit fart inom detta område är önskvärt och nödvändigt, inte minst för att bättre kunna ge policyrekommendationer till fattiga länder.

Slutomdömet måste ändå bli att Helpman skrivit en balanserad, läsvärd, personlig och insiktsfull sammanfattning om tillväxt ur ett makroekonomiskt perspektiv.

Olof Ejeremo

Forskarassistent, Lunds universitet

REFERENSER

Aghion, P och P Howitt (1998), *Endogenous Growth Theory*, MIT Press, Cambridge MA.

Barro, R J och X Sala-i-Martin (1995), *Economic Growth*, MIT Press, Cambridge MA.

Jones, C I (2002), *Introduction to Economic Growth*, W W Norton, New York.

Weil, D N (2005), *Economic Growth*, Pearson Addison Wesley, Boston.